

วิธีคำนวณ เงินได้สุทธิ ก่อนยื่นภาษี 2568

วันที่ 3 พฤศจิกายน 2568

ช่วงปลายปีถือเป็นเวลาทองของการ “วางแผนภาษี” สำหรับมนุษย์เงินเดือน เพื่อรู้ว่าเงินเดือนที่ได้รับกลายเป็น “เงินได้สุทธิ” เท่าไร และต้องเสียภาษีจริงกี่บาท บทความนี้ชวนทำความเข้าใจวิธีคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแบบขั้นบันได พร้อมตัวอย่างเปรียบเทียบจากรายได้ต่างระดับ และเทคนิคใช้สิทธิลดหย่อนเพื่อลดภาระภาษีอย่างถูกต้อง

ช่วงปลายปีถือเป็น “ฤดูกาลทอง” ของการวางแผนภาษีสำหรับมนุษย์เงินเดือน เพื่อให้การยื่นภาษีประจำปี 2568 เป็นไปอย่างถูกต้อง และไม่ต้องจ่ายเกินกว่าที่ควรจะเป็น

โดยเฉพาะผู้ที่มีรายได้ประจำ ควรเริ่มต้นจากการเข้าใจหลักพื้นฐานของการ “คำนวณเงินได้สุทธิ” ก่อนจะหาวิธีลดหย่อนเพิ่มเติม ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพชัดว่าต้องเสียภาษีเท่าไร และวางแผนใช้สิทธิต่างๆ ได้ตรงจุด

เข้าใจระบบอัตราก้าวหน้า ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ประเทศไทยใช้ระบบคำนวณภาษีแบบ “อัตราก้าวหน้า” หรือ “ขั้นบันได” หมายความว่า ภาษีจะถูกคำนวณตามช่วงของรายได้สุทธิ ยิ่งรายได้สูงขึ้น อัตราภาษีก็จะมากขึ้นตามไปด้วย

อัตราภาษีปี 2568

0 - 150,000 บาท	: ได้รับการยกเว้นภาษี
150,001 - 300,000 บาท	: อัตราภาษี 5%
300,001 - 500,000 บาท	: อัตราภาษี 10%
500,001 - 750,000 บาท	: อัตราภาษี 15%
750,001 - 1,000,000 บาท	: อัตราภาษี 20%
1,000,001 - 2,000,000 บาท	: อัตราภาษี 25%
2,000,001 - 5,000,000 บาท	: อัตราภาษี 30%
5,000,001 บาทขึ้นไป	: อัตราภาษี 35%

สูตรคำนวณภาษีเบื้องต้น

เงินได้สุทธิ = รายได้ทั้งปี - ค่าใช้จ่าย - ค่าลดหย่อน

เมื่อได้ตัวเลข “เงินได้สุทธิ” แล้ว จึงนำมาคำนวณภาษีตามขั้นบันไดข้างต้น

สิทธิพื้นฐานที่ใช้ได้ทุกคน

ผู้มีรายได้จากเงินเดือน (เงินได้ประเภทที่ 1) สามารถใช้สิทธิลดหย่อนได้ตามนี้

- หักค่าใช้จ่าย แบบเหมา 50% ของรายได้ทั้งปี แต่ไม่เกิน 100,000 บาท
- ค่าลดหย่อนส่วนตัว 60,000 บาท

รวมสิทธิลดหย่อนพื้นฐาน = 160,000 บาท

ตัวอย่างคำนวณภาษีจากรายได้ต่างระดับ

เงินเดือนต่อเดือน	รายได้ต่อปี	เงินได้สุทธิหลังหัก 160,000 บาท	ภาษีที่ต้องเสียโดยประมาณ
15,000 บาท	180,000 บาท	20,000 บาท	ยกเว้นภาษี
35,000 บาท	420,000 บาท	260,000 บาท	5,500 บาท
50,000 บาท	600,000 บาท	440,000 บาท	21,500 บาท
60,000 บาท	720,000 บาท	560,000 บาท	36,500 บาท
100,000 บาท	1,200,000 บาท	1,040,000 บาท	125,000 บาท

จะเห็นได้ว่า ยิ่งรายได้มากเท่าใด ภาษีที่ต้องชำระก็เพิ่มขึ้นตามขั้นบันได ดังนั้น การใช้สิทธิลดหย่อนเพิ่มเติม เช่น กองทุน RMF, SSF, ประกันชีวิต, ประกันสุขภาพ หรือการบริจาคเพื่อสาธารณประโยชน์ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยลดภาระภาษีลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักวางแผนการเงินแนะนำว่า การวางแผนภาษีควรเริ่มตั้งแต่กลางปีหรือต้นไตรมาส 4 ของทุกปี เพื่อให้มีเวลาจัดการการลงทุนหรือลดหย่อนต่าง ๆ ได้ครบถ้วน ไม่ต้องรีบตัดสินใจในช่วงสิ้นปีที่หลายกองทุนอาจมียอดเต็ม

การรู้จักคำนวณ “เงินได้สุทธิ” อย่างถูกต้อง คือก้าวแรกของการบริหารภาษีอย่างมืออาชีพ ซึ่งไม่เพียงช่วยให้จ่ายภาษีน้อยลง แต่ยังทำให้เข้าใจโครงสร้างรายได้ของตนเองได้ชัดเจนขึ้น...

อ่านข่าวต้นฉบับได้ที่ : <https://www.prachachat.net/finance/news-1913623>

เงินภาษีของประชาชน รัฐนำไปใช้จ่ายอะไรบ้าง ?

คอลัมน์ : นอกรอบ

ผู้เขียน : สราลี วงษ์เงิน Bnomics : ธนาคารกรุงเทพ

ภาษีคือแหล่งรายได้หลักของรัฐ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ รวมถึงการสร้างรากฐานการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการประชาชน

แต่การใช้จ่ายของรัฐยังเผชิญข้อจำกัดที่ส่งผลต่อคุณภาพการพัฒนาและความสามารถในการแข่งขันของไทยในระยะยาว

แหล่งรายได้หลักของรัฐ

ในช่วงปีงบประมาณ 2557-2567 รายได้ของรัฐกว่าร้อยละ 88 มาจากการจัดเก็บภาษี แบ่งเป็น

- ภาษีมูลค่าเพิ่ม ร้อยละ 27
- ภาษีเงินได้นิติบุคคล ร้อยละ 23

- ภาษีสรรพสามิต ร้อยละ 18
- ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ร้อยละ 12
- ส่วนที่เหลือมาจากรายได้มิใช่ภาษี เช่น กำไรของรัฐวิสาหกิจ และค่าธรรมเนียมจากหน่วยงาน

รัฐ

กล่าวได้ว่า “เงินภาษีของประชาชน” คือเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงการดำเนินงานของรัฐเกือบทั้งหมด

ลักษณะการใช้จ่าย

รายจ่ายรวมในปีงบประมาณ 2567 อยู่ที่ 3.5 ล้านล้านบาท ขยายตัวเฉลี่ยปีละร้อยละ 3.7 โดยมีลักษณะเด่นคือ รายจ่ายประจำสูงถึงร้อยละ 86 ของทั้งหมด ขณะที่รายจ่ายเพื่อการลงทุน อยู่เพียงร้อยละ 14 ส่งผลให้ศักยภาพในการลงทุนเพื่ออนาคตถูกจำกัด อีกทั้งไทยขาดดุลติดต่อกันเป็นปีที่ 19 ต้องกู้เงินชดเชยจนใกล้เพดานตามกฎหมาย

หากจำแนกตามภารกิจหลัก (ปีงบประมาณ 2557-2567) พบว่า

- การบริหารทั่วไปของรัฐ ร้อยละ 41 (รวมการโอนเงินให้ท้องถิ่นและการชำระหนี้)
- การศึกษา ร้อยละ 14 (ปี 2567 ลดเหลือร้อยละ 12 จากร้อยละ 18 ในปี 2557)
- เศรษฐกิจ ร้อยละ 14 ส่วนใหญ่ใช้เพื่อการเกษตรและคมนาคม
- สังคมสงเคราะห์ ร้อยละ 10 เกือบทั้งหมดเป็นเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ขยายตัวเฉลี่ยปีละ 10
- สาธารณสุข ร้อยละ 7
- การป้องกันประเทศ ร้อยละ 6
- การรักษาความสงบภายใน ร้อยละ 6
- ภารกิจอื่น ๆ เช่น การเคหะ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม รวมกันไม่ถึงร้อยละ 5

ปัญหาที่ฉุดรั้งงบประมาณ

ความท้าทายสำคัญของการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีของไทยคือ รายจ่ายประจำมีสัดส่วนสูงถึงกว่าร้อยละ 80 ของงบประมาณทั้งหมด ส่งผลให้ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคตถูกจำกัดอย่างมาก

พบว่างบประมาณยังคงเน้นภารกิจดั้งเดิมเป็นหลัก ขณะที่การลงทุนเพื่ออนาคตได้รับการจัดสรรค่อนข้างจำกัด รวมทั้งสัดส่วนงบประมาณด้านการศึกษาที่ลดลงต่อเนื่อง ทั้งที่เป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการยกระดับศักยภาพการแข่งขันระยะยาวของประเทศ

ขณะที่ประสิทธิภาพในการเบิกจ่าย โดยเฉพาะงบลงทุน มีตัวเลขการเบิกจ่ายจริงอยู่เพียงประมาณร้อยละ 70 ของกรอบที่กำหนด ทำให้ผลลัพธ์เชิงเศรษฐกิจที่ควรเกิดขึ้นจากโครงการลงทุน

ไม่สามารถบรรลุได้เต็มที่ อีกทั้งยังสะท้อนถึงปัญหาการบริหารจัดการโครงการภาครัฐที่ยังขาดความคล่องตัวและความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน

และที่สำคัญปัญหาความโปร่งใสและความซ้ำซ้อนยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญ การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐยังถูกวิพากษ์วิจารณ์เรื่องประสิทธิภาพและความคุ้มค่า ส่งผลให้ต้นทุนสูงขึ้นโดยไม่ก่อให้เกิดประสิทธิผลเชิงเศรษฐกิจในระดับที่ควรจะเป็น

ประสบการณ์จากประเทศต่าง ๆ

ประเทศกำลังพัฒนาเผชิญปัญหาคล้ายคลึงกันคือ รายได้ภาษีที่จำกัดไม่สอดคล้องกับรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะรายจ่ายประจำที่ขยายตัวต่อเนื่อง ทำให้รัฐต้องพึ่งพาการกู้ยืมและเสี่ยงต่อวิกฤตการคลัง

ในละตินอเมริกา เช่น บราซิล และอาร์เจนตินา รัฐบาลเคยประสบปัญหาขาดดุลเรื้อรังและหนี้สาธารณะล้นพ้นตัว จนกระทบเสถียรภาพค่าเงินและก่อให้เกิดเงินเฟ้อรุนแรง วิกฤตเหล่านี้สะท้อนว่าหากไม่มีการปฏิรูปเชิงโครงสร้าง วงจรการคลังจะยิ่งเปราะบางและยากต่อการควบคุม

ในทางตรงกันข้าม หลายประเทศในเอเชียสามารถใช้การปฏิรูปการคลังสร้างเสถียรภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกาหลีใต้ถือเป็นตัวอย่างสำคัญ หลังวิกฤตการเงินเอเชียปี 2540 รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการเข้มงวด ควบคุมการขยายตัวของรายจ่ายประจำ ควบคู่กับการลงทุนเชิงยุทธศาสตร์ในเทคโนโลยีและทุนมนุษย์ ส่งผลให้โครงสร้างเศรษฐกิจมีความยืดหยุ่นและแข่งขันได้มากขึ้น

นอกจากนี้ ประสบการณ์จากยุโรปยังชี้ให้เห็นความสำคัญของกรอบกฎหมายและกลไกตรวจสอบ เช่น สหภาพยุโรปได้กำหนดเพดานหนี้สาธารณะและขาดดุลเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดประเทศสมาชิกดำเนินนโยบายการคลังเกินขอบเขต แม้จะมีการถกเถียงถึงความยืดหยุ่นของกติกา แต่ก็ช่วยสร้างแรงกดดันให้รัฐบาลต้องรักษาวินัยและความโปร่งใส

บทเรียนจากกรณีต่างประเทศเหล่านี้สะท้อนชัดเจนว่า การปฏิรูปการคลังไม่ใช่เพียงเรื่องของ การจัดการงบประมาณในระยะสั้น แต่คือการวางกรอบเพื่อความยั่งยืน หากปล่อย ประเทศย่อมเสี่ยงเข้าสู่ วิกฤตซ้ำซ้อน ขณะที่การควบคุมรายจ่าย ควบคู่กับการลงทุนเชิงยุทธศาสตร์และกลไกกำกับดูแลที่เข้มแข็ง คือกุญแจที่จะช่วยให้ระบบการคลังสามารถสนับสนุนการเติบโตได้ในระยะยาว

แนวทางปรับปรุงสำหรับไทย

กรณีประเทศไทย การควบคุมการขยายตัวของรายจ่ายประจำถือเป็นประเด็นเร่งด่วน ซึ่งไม่เพียงช่วยรักษาวินัยการคลัง แต่ยังเปิดพื้นที่ให้รัฐสามารถเพิ่มสัดส่วนงบลงทุนในด้านที่สร้างการเติบโตระยะยาวได้มากขึ้น การปฏิรูประบบการจัดสรรงบประมาณที่เน้นยุทธศาสตร์และผลลัพธ์อย่างแท้จริง เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนระหว่างกัน และสร้างกลไกตรวจสอบที่โปร่งใสและตรวจวัดผลได้ชัดเจน

รวมทั้ง การจัดลำดับความสำคัญใหม่ของการลงทุน โดยทุ่มเททรัพยากรไปสู่ภาคส่วนที่กำหนดทิศทางอนาคตของประเทศ โดยการลงทุนเชิงยุทธศาสตร์ไม่เพียงช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน แต่ยังช่วยสร้างความยืดหยุ่นให้กับเศรษฐกิจไทยในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

และการรักษาวินัยการคลังยังคงเป็นเงื่อนไขสำคัญของเสถียรภาพในระยะยาว รัฐจำเป็นต้องลดการขาดดุลอย่างค่อยเป็นค่อยไป ควบคุมหนี้สาธารณะให้อยู่ในระดับที่ปลอดภัย และดำเนินนโยบายการคลังที่สร้างสมดุลระหว่างการขับเคลื่อนเศรษฐกิจกับการรักษาความมั่นคงทางการเงิน

เงินภาษีของคนไทยคือเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงประเทศ

หากรัฐปรับสมดุลการใช้จ่าย เน้นงบประมาณที่ตอบโจทย์อนาคต และใช้จ่ายอย่างโปร่งใส ภาษีทุกบาทที่ประชาชนร่วมกันจ่ายจะไม่เพียงช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจในปัจจุบัน แต่ยังกลับคืนมาในรูปของการเติบโตอย่างยั่งยืน เศรษฐกิจที่มั่นคง และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนทุกคน...

อ่านข่าวต้นฉบับได้ที่ : <https://www.prachachat.net/columns/news-1909920>

สภาผู้บริโภคร้อง พ.ร.บ.อากาศสะอาด ใครก่อมลพิษต้องจ่าย บังสิทธิประชาชน

วันที่ 13 พฤศจิกายน 2568

สภาผู้บริโภคร้องให้วุฒิสภาเร่งพิจารณาและผลักดันร่างพระราชบัญญัติอากาศสะอาดเพื่อประชาชน ให้แล้วเสร็จก่อนการยุบสภา หลังมีความกังวลว่า หากกระบวนการพิจารณาล่าช้า ร่างกฎหมายฉบับนี้อาจต้องตกไป ซึ่งจะเป็นการถอยหลังครั้งสำคัญในการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศของประเทศไทย

นางสาวสารี อ๋องสมหวัง เลขาธิการสำนักงานสภาผู้บริโภค กล่าวว่า เสนอให้วุฒิสภาเร่งเดินหน้ากระบวนการจัดทำร่างพระราชบัญญัติอากาศสะอาดเพื่อประชาชน พ.ศ. ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพราะร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้เป็นการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้บริโภค ซึ่งมีสิทธิที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี (Rights to Healthy Environment) ตามหลักสิทธิผู้บริโภคสากล และประเทศไทยได้รับรองพันธกรณีนี้กับสหประชาชาติแล้ว เพราะฉะนั้น รัฐต้องรับผิดชอบในการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานนี้ให้เกิดขึ้นจริง

ที่ผ่านมากรณีที่มีผู้บริโภคในภาคเหนือ โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ ได้ใช้สิทธิทางกฎหมายในการฟ้องร้องรัฐบาลจากกรณีมลพิษทางอากาศ PM 2.5 และศาลได้ตัดสินให้รัฐบาลต้องจัดทำแผนแก้ไขภายใน 90 วัน ถือเป็นก้าวสำคัญของการใช้สิทธิผู้บริโภคในประเด็นสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ สภาผู้บริโภคได้สนับสนุนให้ร่าง พ.ร.บ.อากาศสะอาด บรรจุหลักการ “ผู้ก่อมลพิษต้องจ่าย (Polluter Pays Principle)” เพื่อให้เกิดกลไกความรับผิดชอบทางกฎหมายต่อผู้ที่สร้างผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน เช่น การเผาไร่ข้าวโพดในภาคเหนือ หรือโรงงานอุตสาหกรรมที่ปล่อยอากาศพิษเกินมาตรฐาน

“ที่ผ่านมามาประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดความรับผิดชอบต่อการก่อมลพิษสิ่งแวดล้อม การมีกฎหมายฉบับนี้จะทำให้ผู้ที่สร้างปัญหาต้องร่วมรับผิดชอบ ทั้งในเชิงค่าใช้จ่ายและการเยียวยาผลกระทบต่อสุขภาพประชาชน” นางสาวสารีกล่าว

นอกจากนี้ สภาผู้บริโภคนยังได้เสนอให้เพิ่ม “สิทธิในการบริโภคที่ยั่งยืนและการดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมที่ดีและปลอดภัย” ซึ่งเป็นหนึ่งใน 10 สิทธิผู้บริโภคใหม่ ที่จะถูกบรรจุใน ร่าง พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภคฉบับปรับปรุงใหม่ เพื่อให้สิทธิด้านสิ่งแวดล้อมถูกระบุไว้อย่างชัดเจนในกฎหมายหลักของประเทศ

ปัญหามลพิษทางอากาศไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของประเทศไทยเท่านั้น หลายประเทศทั่วโลกต่างเผชิญและผลักดันสิทธิในอากาศสะอาดให้เป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน เช่น ในปี 2562 ผู้บริโภคชาวอินโดนีเซีย 32 คนในกรุงจาการ์ตา ได้ยื่นฟ้องรัฐบาลจากการจัดการมลพิษทางอากาศล้มเหลว จนศาลมีคำสั่งให้รัฐบาลเร่งดำเนินการปรับปรุงคุณภาพอากาศ ขณะที่สหภาพยุโรป (EU) ได้ออกกฎหมายใหม่ให้ประชาชนสามารถฟ้องรัฐบาลได้ หากค่าฝุ่น PM 2.5 เกินมาตรฐาน รวมถึงกำหนดบทลงโทษทางการเงินแก่ประเทศที่ไม่ปฏิบัติตาม

ทั้งนี้ ประชาชนสามารถใช้สิทธิของตนเองตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในการร้องเรียน หากได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ รวมถึงการยื่นฟ้องหน่วยงานของรัฐหากละเลยต่อหน้าที่ โดยศาลไทยได้ให้ความสำคัญกับสิทธินี้มากขึ้นอย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม ภาคประชาชนและเครือข่ายผู้บริโภคยืนยันว่าร่าง พ.ร.บ.อากาศสะอาด มีเป้าหมายเพื่อสร้างกลไกความรับผิดชอบอย่างเป็นธรรม ไม่ใช่เพื่อลงโทษภาคธุรกิจ แต่เพื่อให้ทุกภาคส่วนร่วมรับผิดชอบในการรักษาสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

“การฟ้องร้องไม่ใช่การต่อสู้กับรัฐ แต่คือการเรียกร้องให้รัฐปฏิบัติหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ และทำให้ปัญหามลพิษทางอากาศได้รับการแก้ไขอย่างยั่งยืน” นางสาวสารีกล่าว

อ่านข่าวต้นฉบับได้ที่ : <https://www.prachachat.net/general/news-1919731>